

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Ο Ρουμάνος θεολόγος Teodor M. Popescu (1893-1973), μιλώντας για την ανάγκη μελέτης της εκκλησιαστικής ιστορίας αναφέρει: «Πιστή προστάτιδα του παρελθόντος της, η ορθόδοξη εκκλησία δέχεται την ιστορία με ρεαλισμό, τόσο στις δύσκολες στιγμές και λύπες, όσο και στις χριστιανικές χαρές στο πέρασμα των αιώνων. Ευρισκόμενη εκτός πεδίου του δυτικού ανταγωνισμού, δεν στοχεύει στην ατομική επιτυχία, δεν κρύβει τις πληγές της, δεν αρνείται τις ελλείψεις της, δεν μπορεί και δεν θέλει να αλλάξει το παρελθόν και πιστεύει πως η ιστορία δεν μπορεί να έχει διαφορετική μορφή από τη σημερινή. Καμμία από τις άλλες χριστιανικές εκκλησίες δεν είναι διατεθειμένη, όπως η ορθόδοξη, να δεχτεί την ιστορία με τέτοιο ρεαλισμό».¹

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, επεχείρησα με την παρούσα μελέτη, που υποβλήθηκε το έτος 2006 ως διδακτορική διατριβή στο τμήμα ποιμαντικής και κοινωνικής θεολογίας της θεολογικής σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, να παρουσιάσω μια πτυχή της ιστορίας της ορθόδοξης εκκλησίας της Ρουμανίας, όπως αυτή αποκαλύπτεται μέσα από τη ζωή και το έργο του μητροπολίτη Τρανσυλβανίας Ανδρέα Σαγκούννα. Ενός εκκλησιαστικού άνδρα, για τον οποίο οι Ρουμάνοι, ορθόδοξοι και μη, ομιλούν ακόμα και σήμερα με ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη.

Ο Ρουμάνος ιστορικός Nicolae Iorga (1871-1940) γράφει για τον μητροπολίτη Ανδρέα Σαγκούννα: «Το παράστημα, η μορφή με τη διαπεραστική ματιά και την πλατειά γενειάδα έχει μείνει στη μνήμη όλων. Στη γενική συνείδηση σταθερά και αισθητά έμεινε το γεγονός πως αυτός ο σοφός γέροντας έμοιαζε από τον επισκοπικό του θρόνο σαν βασιλεύς. Ένας άξιος ποιμένας του λαού και τιμητής των καιρών, στους οποίους δεν υποτάχτηκε, όπως συνήθως συμβαίνει, αλλά ανέ-

---

1. Βλ: **Teodor M. Popescu**, *Necesitatea studiilor istorice și patristice în Biserica Ortodoxă*, București 1941, σ. 7.

στρεψε τις δυσκολίες προς όφελός του. Όσο η ρουμανική γλώσσα θα ομιλείται στην άλλη πλευρά των Καρπαθίων, στο Ardeal του ανατολικού χριστιανισμού ακόμα κι αυτοί που ενώθηκαν με τη Ρώμη, στο μέλλον θα ενθουμούνται αυτόν τον άνθρωπο».²

Το έργο που ανέλαβα με σκοπό τη βιογραφία του μητροπολίτη Ανδρέα Σαγκούνα, απαιτούσε επισκέψεις στο Sibiu και σε άλλες πόλεις της Ρουμανίας, καθώς και στη Βιέννη της Αυστρίας, όπου ερεύνησα τα κατά τόπους αρχεία και τις βιβλιοθήκες με την προσδοκία να ανακαλύψω στοιχεία για την ποιμαντική, πολιτιστική και διπλωματική δράση του. Ο Αρμάνος (Βλάχος) στην καταγωγή και από τους δύο γονείς του Α. Σαγκούνα είχε ρουμανική συνείδηση και αγωνίστηκε πραγματικά υπεράνθρωπα, αν αναλογιστεί κανείς τα δεδομένα και τις συνθήκες της εποχής του, για το έθνος του και την ορθοδοξία. Για την προσφορά του στην αναστύλωση της ορθοδοξίας στην Τρανσυλβανία αλλά και λόγω του ανεπίληπτου βίου του, η ιερά σύνοδος της ιεραρχίας της ορθοδόξου ρουμανικής εκκλησίας, προέβη στην αγιοκατάταξή του στις 29 Νοεμβρίου 2011, ορίζοντας ως ημέρα εορτασμού της μνήμης του την 30^η Νοεμβρίου.

Μετά το πέρας της εκπόνησής της, η διδακτορική διατριβή υποστηρίχθηκε ενώπιον της επταμελούς επιτροπής στις 23 Μαρτίου 2006 και έλαβε βαθμό «άριστα». Η αναγόρευσή μου πραγματοποιήθηκε στις 12 Ιουλίου 2006. Σήμερα με τη δημοσίευση της διδακτορικής μου διατριβής, ευχαριστώ τον Τριαδικό Θεό, διότι με ενίσχυσε με υγεία και δύναμη κατά τη διάρκεια της εκπόνησής της. Επίσης ευχαριστώ, την τριμελή επιτροπή και επταμελή επιτροπή των πανεπιστημιακών μου διδασκάλων, αλλά και όσους με συνέδραμαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας συγκέντρωσης του υλικού, τους υπεύθυνους των βιβλιοθηκών, της κεντρικής πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης, της βιβλιοθήκης της σχολής της Ιστορίας και της βιβλιοθήκης της θεολογικής σχολής Βουκουρεστίου, της θεολογικής σχολής του Sibiu και της θεολογικής σχολής του Ιασίου. Επίσης τη διεύθυνση των κρατικών αρχείων του Βουκουρεστίου και της Βιέννης, καθώς και τη διεύθυνση των αρχείων της ιεράς αρχιεπισκοπής Sibiu. Ευχαριστώ επίσης εκ των καθηγητών μου εκείνους που εκοπίασαν λόγω και έργω, με τις υποδείξεις και συμβουλές τους, για την παρούσα έκδοση. Τέλος ευχαριστώ τους γονείς μου για την συμπαράστασή τους και τους αφιερώνω το παρόν έργο.

Αθήνα, 28 Ιανουαρίου 2014
Δρ. Γεώργιος Μ. Στυλιαράς

---

2. Βλ: Nicolae Iorga, *Insemnătatea națională a lui Saguna*, εφημ., *Semănătorul*, φύλ., 14^{ης} Δεκεμβρίου 1903, σ. 1.